

# WELKOM

afstuderen Maarten Caspers



# **Kansen voor creatief talent in Parkstad Rotterdam**



ARCHITECTURE

8



# Rotterdam-Zuid

## **sociale problemen**

- 200.000 inwoners
- veel met een sociaaleconomische achterstandspositie
- werkloosheid rond 15%, NL 8%
- 20% beneden armoedegrens
- inkomens 30% onder NL gemiddled
- laag opleidingsniveau, veel jongeren zonder diploma

## demografie

- veel verschillende bevolkingsgroepen, nationaliteiten, culturen
- 3/4 allochtoon
- relatief veel jongeren, tot 40% < 23 jaar

## **economie**

- zwakke lokale economische structuur
- weinig economische draagvlak onder bevolking
- weinig lokale werkgelegenheid
- diversiteit mist, daardoor ook vitaliteit

# Kwaliteitsprong Zuid

Eindadvies Team Deetman/Mans



Kwaliteitsprong

# ZUID

Ontwikkeling vanuit kracht



## Drie pijlers

- talentontwikkeling
- versterking wijkeconomie
- fysieke verbetering van woningen en leefomgeving

# talentontwikkeling

- ontdekken
- ontwikkelen
- benutten

koppelen van:

- podium voor talent
- praktijkgericht onderwijs
- sterke sociale netwerken



# vitale wijkeconomie

- diversiteit
- aantrekkelijkheid
- levendigheid

bevordert:

- participatie
- sociale en professionele netwerken
- nieuwe bewoners
- behouden van sociale stijgers



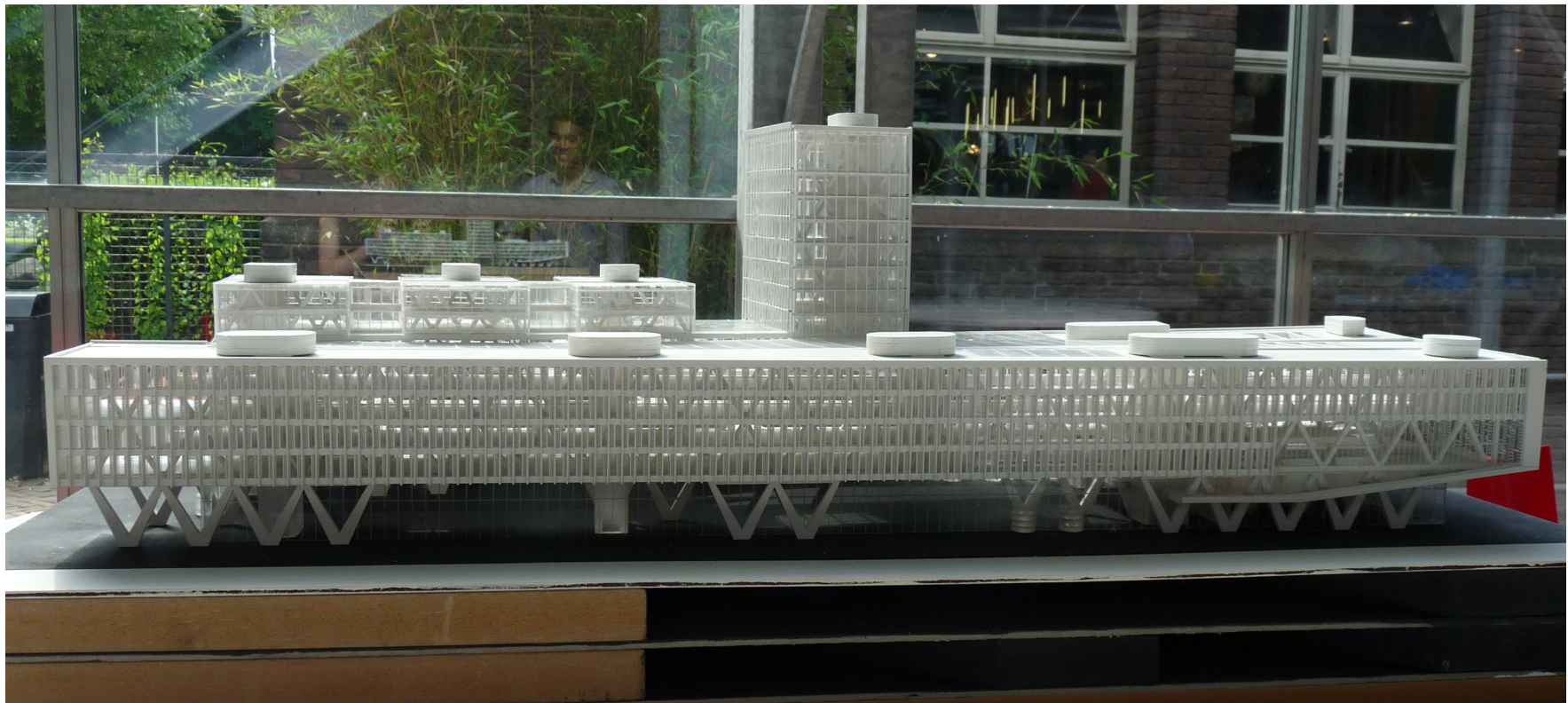
**tweeledige aanpak**

**ontwikkelen van een milieu  
voor de ontwikkeling van  
lokale talenten en  
ondernemers**



**tweeledige aanpak**

**een plek voor talentontwikkeling  
bestaande uit een vakschool,  
een stedelijk podium,  
en wijkondersteunde voorzieningen**



**veel problemen, brede aanpak**

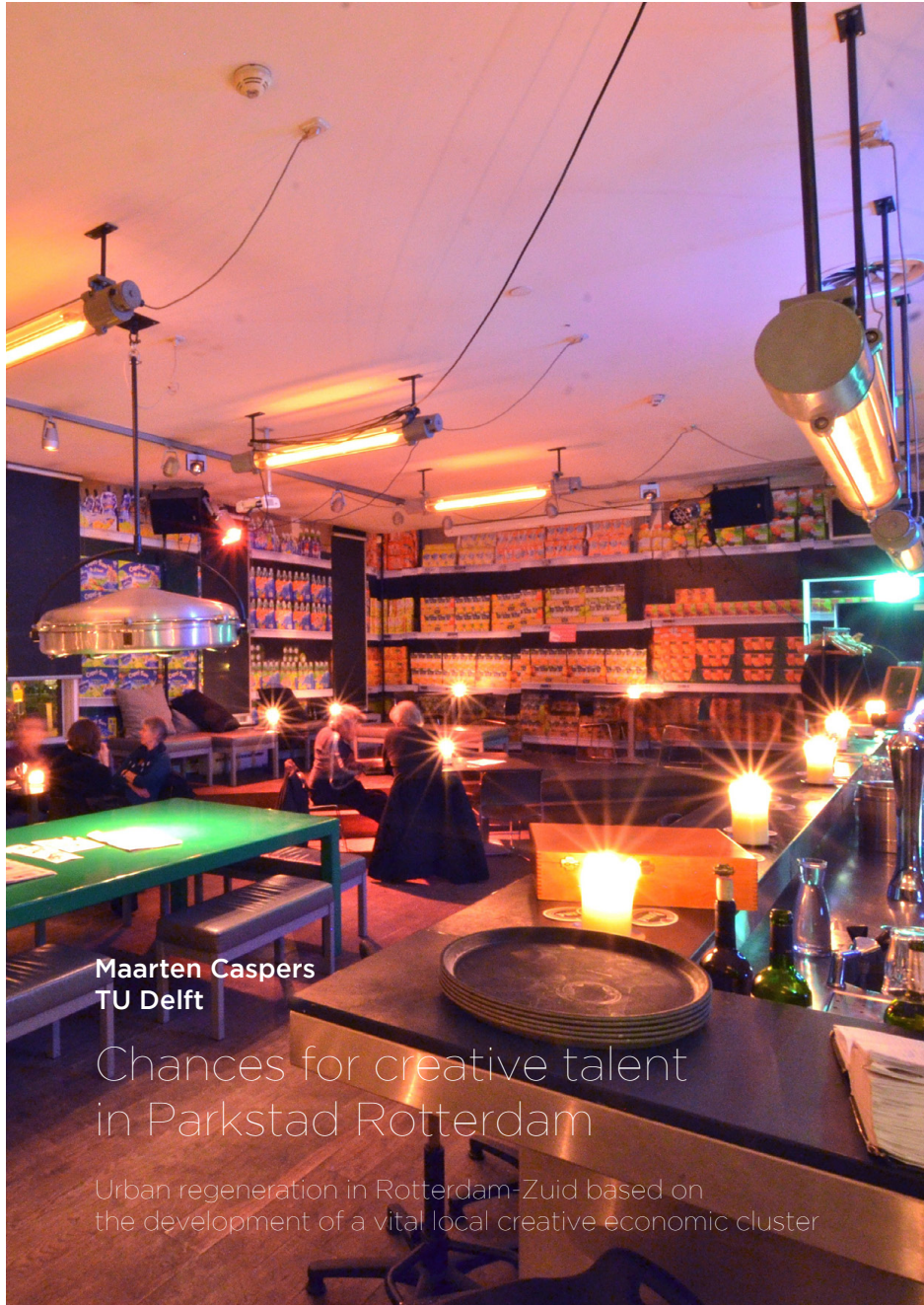
**veel verschillende betrokken partijen**

**veelvoud aan interventies**

**fysiek-ruimtelijke interventies!**

**Wat is de bijdrage van  
stedenbouwkundig ontwerpers  
en architecten in de vernieuwing en  
ontwikkeling van de stad?**

# onderzoek en ontwerp



Maarten Caspers  
TU Delft

Chances for creative talent  
in Parkstad Rotterdam

Urban regeneration in Rotterdam-Zuid based on  
the development of a vital local creative economic cluster





**opdracht van ontwerpers**

**Plannen en ontwerpen  
van fysieke ingrepen  
in de gebouwde omgeving**

## doel van de interventies

**Creëren van ruimtelijke voorwaarden  
voor menselijke activiteiten en  
ontwikkeling van bewoners, ondernemers  
en de gemeenschap**

## drie aspecten van ruimte | fysieke ruimte

# Het maken van ruimte en het accommoderen van activiteiten en ontwikkelingen

- onderdak
  - afbakening ruimte en activiteit
  - plek voor ontmoeting en uitwisseling
- > pleinen, straten, openbare gebouwen, leisure en recreatie

## drie aspecten van ruimte | verbindingen

# Het maken van verbindingen tussen ruimtes en tussen mensen

- diversiteit van mensen, ideeën, etc.
  - levendiheid
  - ontwikkelen van netwerken van bewoners en ondernemers
- 
- > op lokale schaal: wijkverbindingen en routes
  - > op stedelijke schaal: openbaar vervoer en stadsroutes

drie aspecten van ruimte | vorm en beeld

## Het toevoegen van gebruikskwaliteit en esthetische kwaliteit

- gebruik, functie

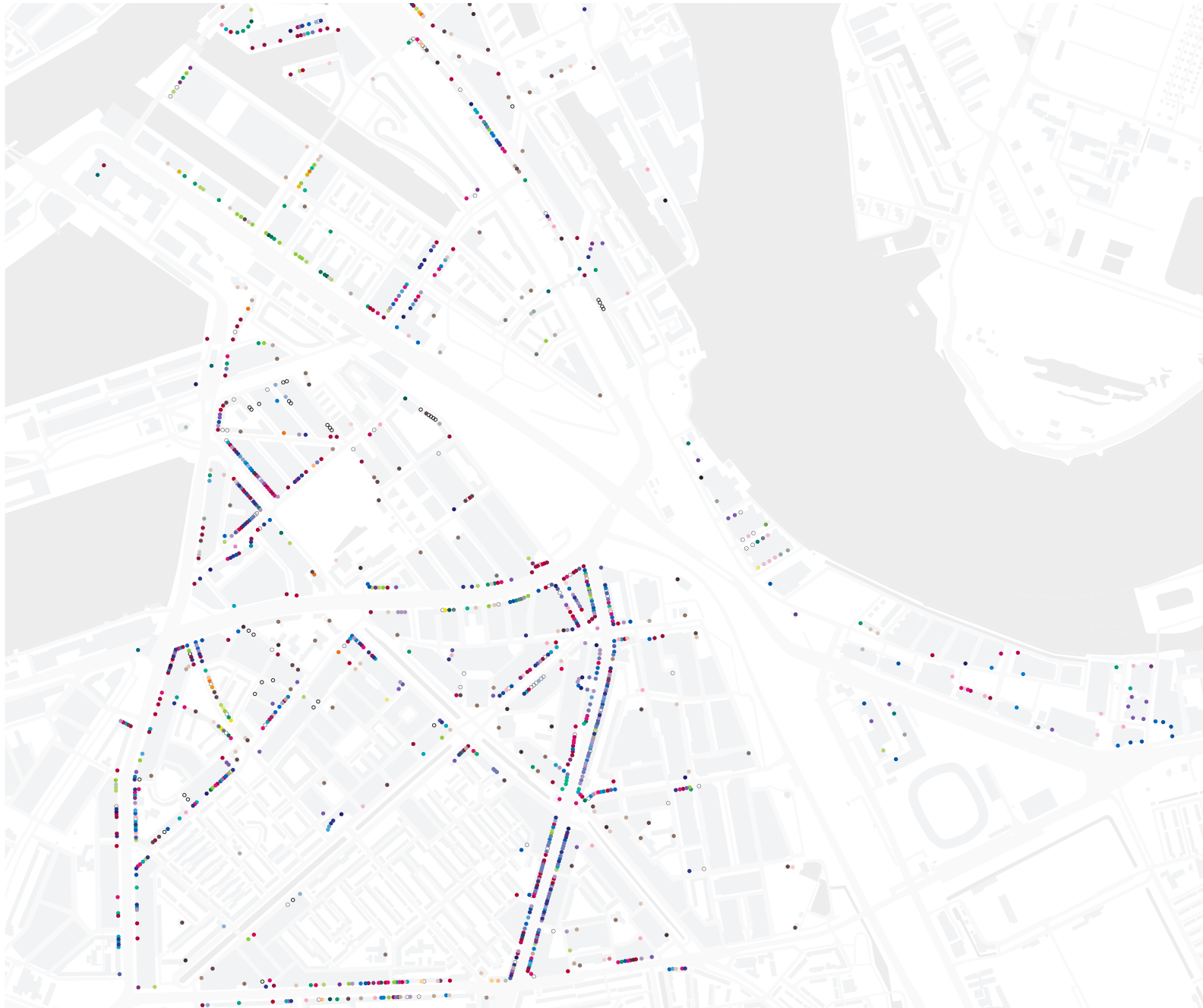
- betekenis: ervaring en imago

> schaal, inrichting, architectonische kwaliteit

# plangebied



# analyse | wijkeconomie



# analyse | fysieke stedelijke structuur





**PACT**  
**OP** 2006  
**ZUID** 2010

**VIER JAAR INVESTEREN IN ROTTERDAM ZUID**

**PACT OF ZUID**

Kwaliteitsprong

# ZUID

Ontwikkeling vanuit kracht

Ruimtelijk economisch  
**manifest**  
regio Rotterdam Zuid

**IkZit op Zuid**  
oktober 2009

LEADER	ACTOR	THEMA	OPDRACHT
10-11	pl-p1-p2	pl-p1-p2	p1-p1-p1

Professionals benoemen succesfactoren voor wijk economie

## 5 ingrediënten voor economische vitaliteit

Economische vitaliteit is belangrijk voor achterstandswijken, maar vernieuwingsplannen richten zich voornamelijk op fysieke ruimtelijke veranderingen. Twaalf professionals van corporaties, overheid en marktpartijen gingen onder leiding van Laura Wille in discussie over de vraag hoe de economische potentie van de wijk kan worden vertaald naar een samenhangend programma van maatregelen. De brainstorm leverde 5 factoren op die van belang zijn voor het versterken van wijk economie.

TEKST LAURA WILLE

**De laatste belangrijke kostenrijping op het gebied van het slimme bouwen van wijk economie komt voort uit het advies 'Stad en Sligting' van de VROM raad, de stad moet functioneren als een algemene en verschillende omstandigheden om mensen vooruit te laten komen op het gebied van wonen, werken, onderwijs en vrije tijd. Sinds dit advies is er een nieuwe consensus ontstaan over de toekomst van de samenleving en de invloed hierop door stedelijke vernieuwing. Vanuit deze gedachte wordt het nu tijd om de economie een sterke prik te geven bij de aanpak van wijken. In de economische ontwikkeling van een wijk ligt misschien wel de verhoudende factor voor integrale gebiedsontwikkeling. Door een pakket aan maatregelen uit te voeren gericht op de fysieke structuur van de wijk (voorzieningen, bereikbaarheid, breedplaatsen), de gezonde en toekomstige ondernemers (bedrijfsgebied, starters) en de bewoners (gebedparticipatie, schikking) kan een sprong ontstaan die leidt tot een opwaartse spiraal en een verbetering van het woon-, leef- en ondernemersklimaat.**

**Wie neemt de regie?**  
Economie ligt het ondergeschikte kindje van de stedelijke vernieuwing, omdat naast zich had een integraal programma van maatregelen waarbij wijk economie en onderverdeling op gelijke hoogte staan met de fysieke en sociale uitgangspunten. Corporaties en de overheid zijn door hun gebiedsgerichte belang de partijen bij welke om deze verantwoordelijkheid op zich te nemen. Wiltje van de wijk maatschappij in de praktijk niet overtuigen. Het gaat erom dat iemand die onderwerp op de agenda plaatst en de trekkerrol is de uitvoering ervaart.

**Richtinggevoel, niet initiatiefdoend**  
Wat goed is voor een buurt is niet voor de stad. Het is een goede aanpak van de wijk economie begint dan ook met een gemeentelijke visie op de toekomst. Ja, met name, reggen alle partijen, dat ligt voor de hand. Er zijn echter wijken waar vanuit een onderbouwde economische visie maatregelen worden verbetering worden ingesteld. Het is ook geen gemakkelijke opdracht door de vaak tegenstrijdige belangen van de verschillende partijen. Een vastgestelde gemeentelijke visie financieel belang om hogere commerciële waarde te creëren mogelijk samen te werken. Maar de overtuiging is belangrijk draagt niet bij aan het geverende werkende gebied waar de bewoners behoefte aan hebben.

Een eerste opgave in het formuleren van een visie is dan ook om de verschillende belangen van alle partijen op tafel te krijgen. Vergoet hierbij de mening van ondernemers en bewoners.

**Een typologie van ondernemers met lage inkomens**

Een exploratief onderzoek

Mickey Folkeringa  
Paul Vroonhof  
Florieke Westhof  
Michel Winnubst

Zoetermeer, Juni 2012

**Panteia**  
Research to Progress

**Ondernemerschap.nl**

Research voor Stedelijk, ICM, I, NKA, I, HD, I, Strada, I, PM

Vernieuwend Ruimtegebruik

**The creative production and consumption milieu**

Creative City Challenge  
**Framework Report 6.1**

Arie Romein  
Jan Jacob Trip

31 January 2010  
Delft University of Technology,  
OTB Research Institute for the Built Environment

Report written within the framework of WP6 Activity 1 of the NBS INTERREG IVB project Creative City Challenge, file nr. 05-2-07-09

The Erasmus University Research Programme  
Part funded by the European Union  
**TU Delft**  
Delft University of Technology

creative city challenge

**Economische initiatieven in stadswijken**

Een verkennend onderzoek

ir. André Ouyehand  
drs. Mariëtte van Meijeren

**Rotterdam maakt werk van creativiteit**

Gezamenlijk advies  
**EDBR, NBSIC**

## literatuur | criteria voor fysiekruimtelijke ingrepen

- functiemenging
- diversiteit in vastgoed
- infrastructurele verbindingen
- concentratie van mensen



Jane Jacobs

# literatuur | criteria voor fysiekruimtelijke ingrepen

- publieke ruimte en 'third places'

A portrait of Richard Florida, a man in a dark suit and light blue shirt, looking slightly to the right. The background is dark with bright, diagonal light streaks, possibly from a window or a light source. The name 'Richard Florida' is overlaid in white text on the left side of the image.

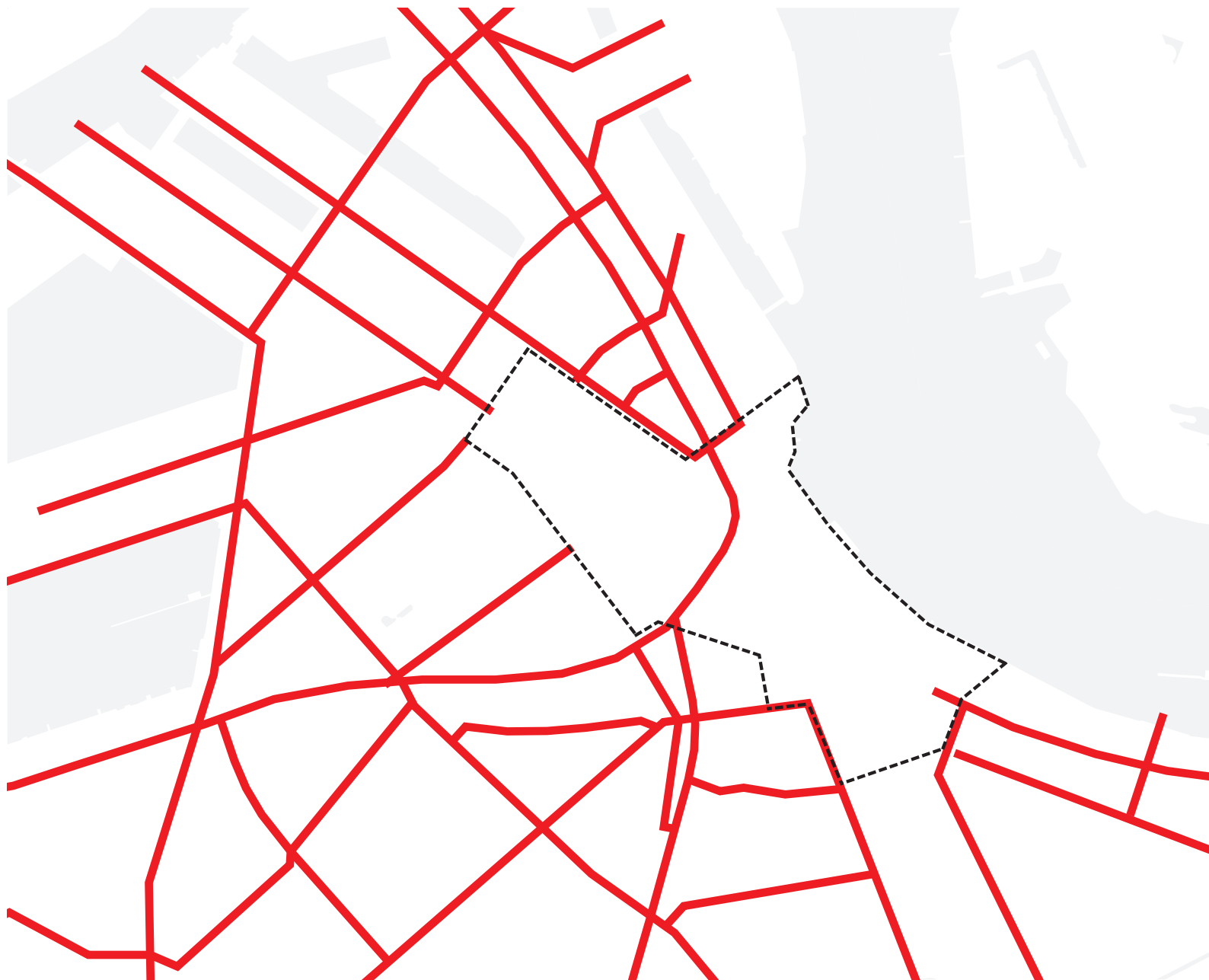
# Richard Florida



# **Parkstad**

**kansen voor tijdelijke en 'organische'  
ontwikkeling van een nieuw leefmilieu in  
Rotterdam-Zuid**

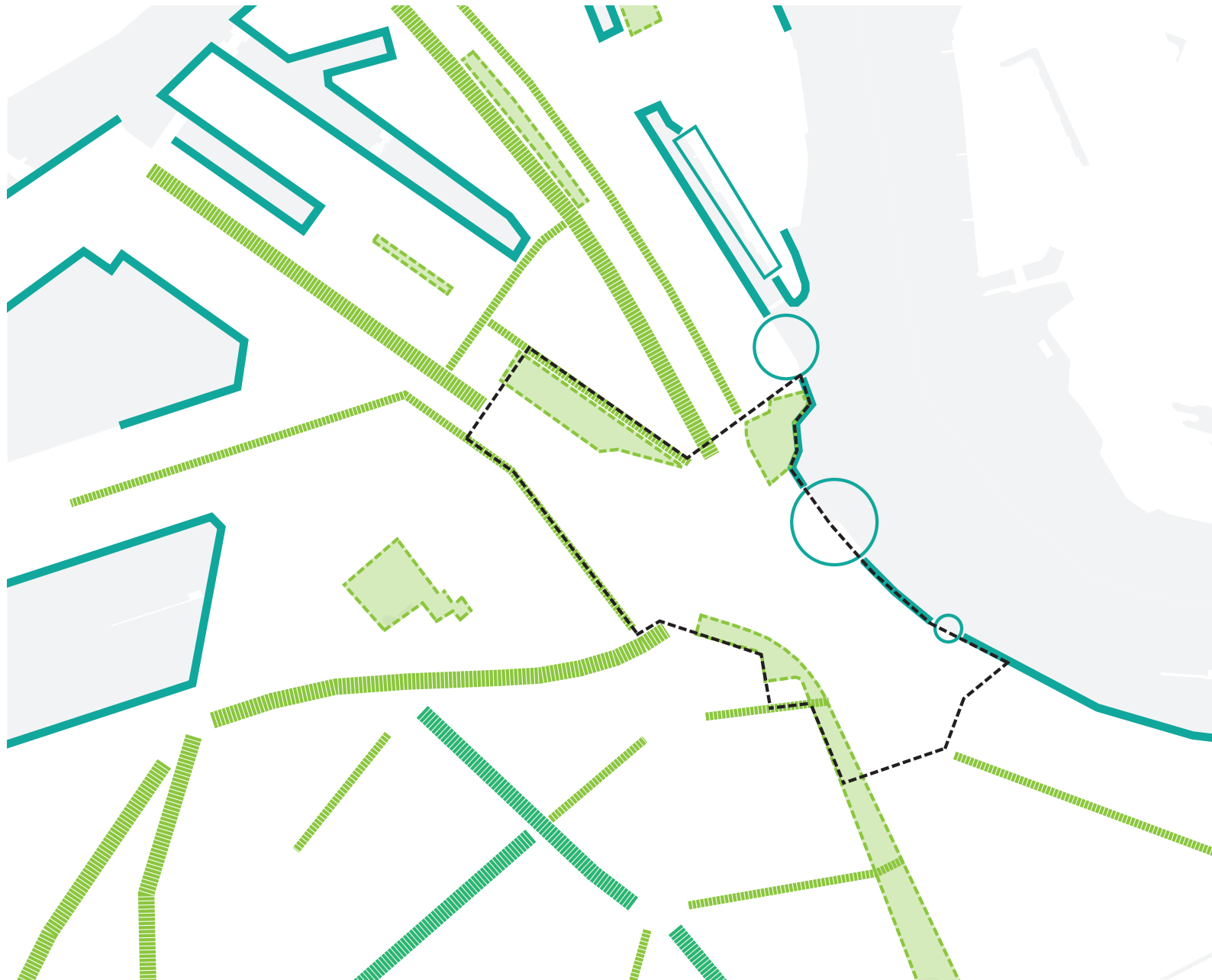
## nieuwe verbindingen | wijken en routes



# nieuwe verbindingen | economische zones



# nieuwe verbindingen | groen en water

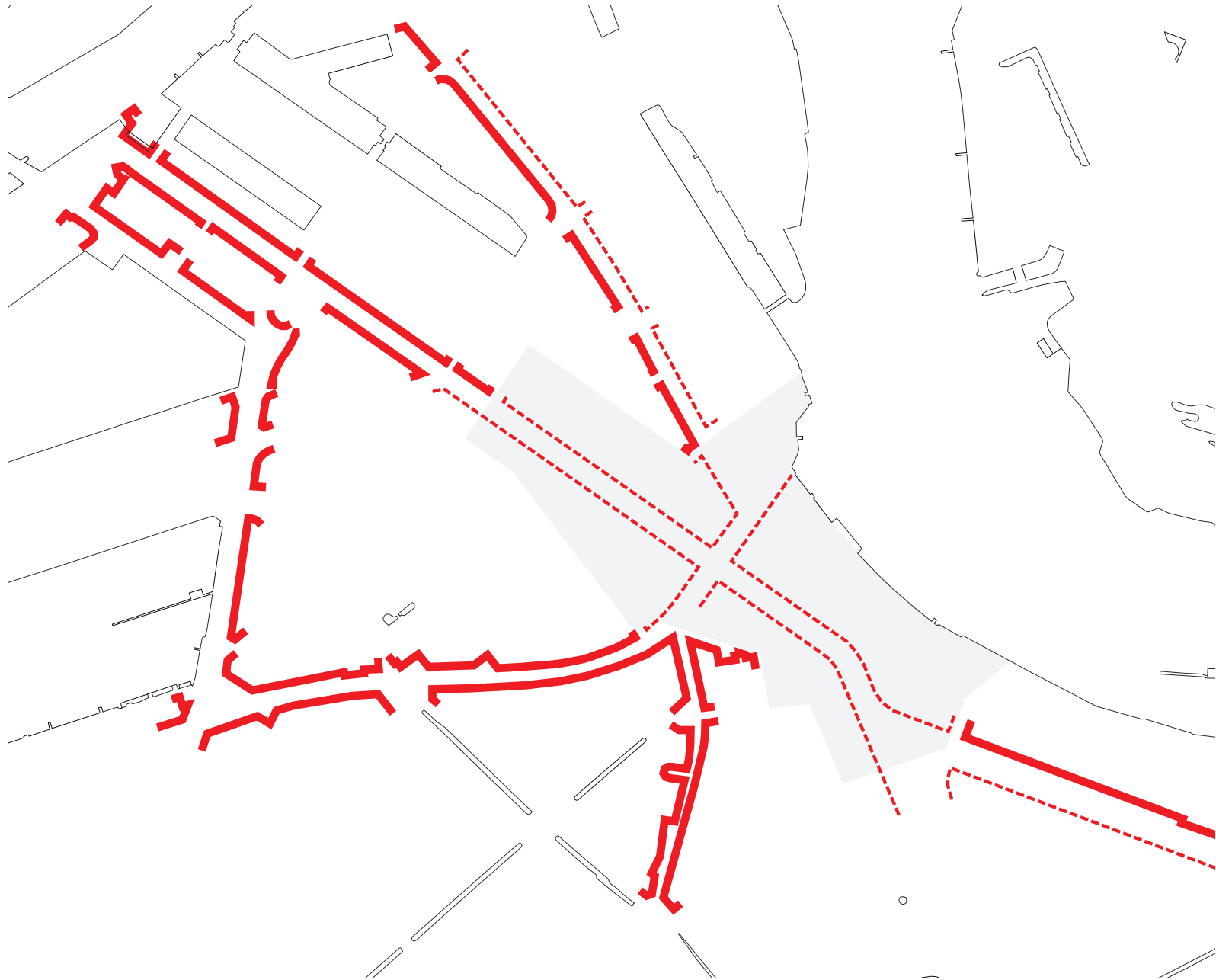




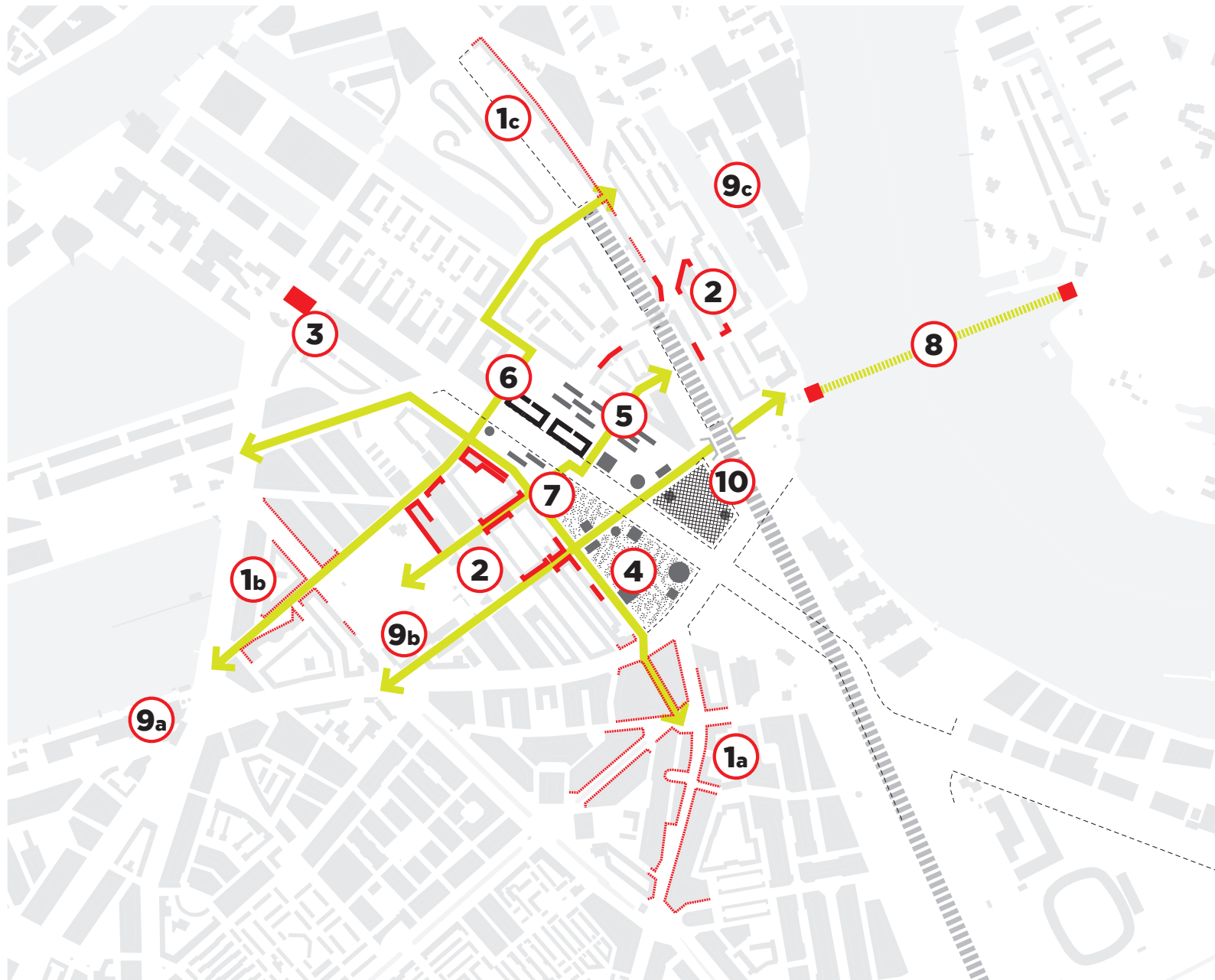
# barrieres Parkstad



# nieuwe verbindingen | stedelijke wanden



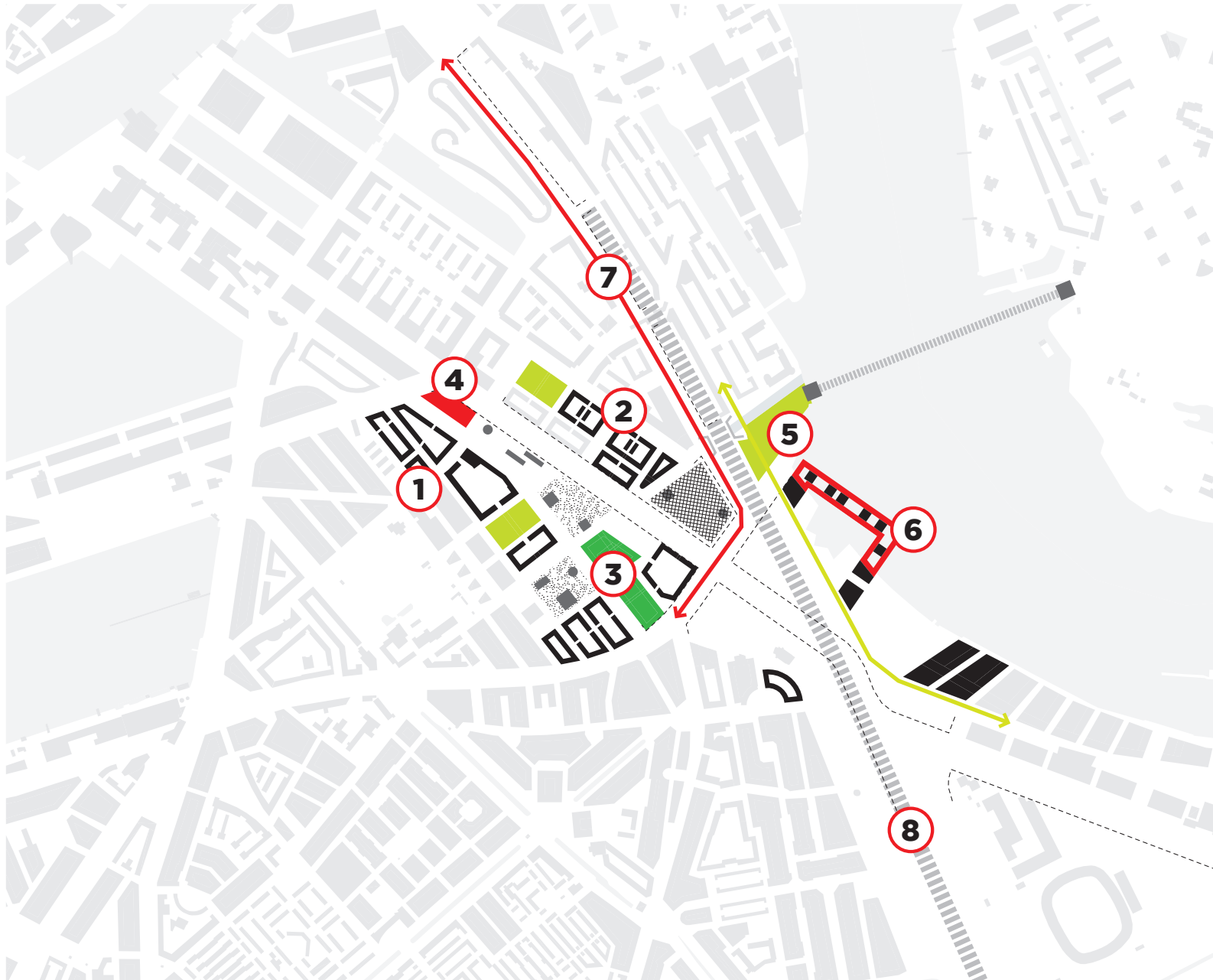
# fase 1: 2013-2015





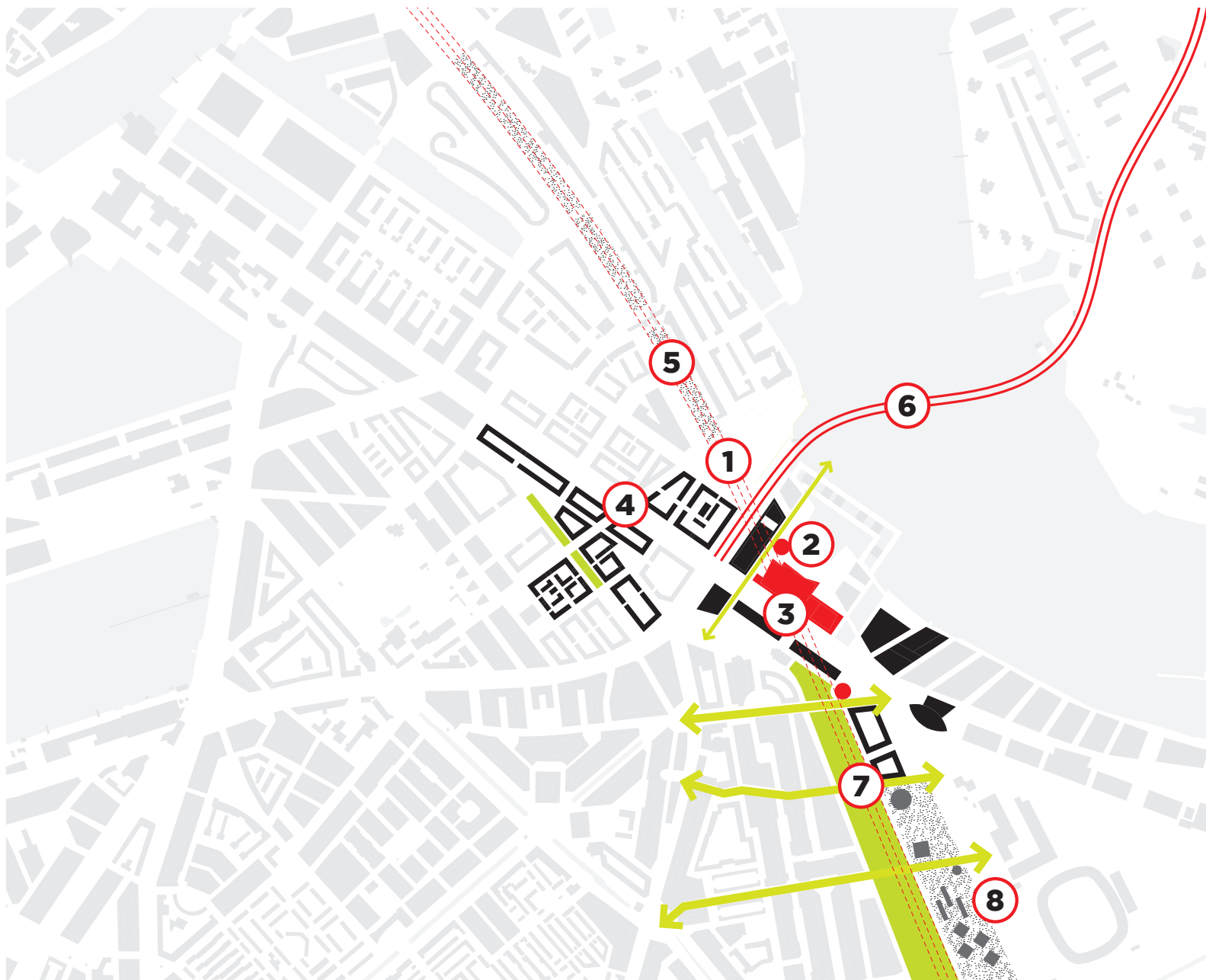


## fase 2: 2015-2020





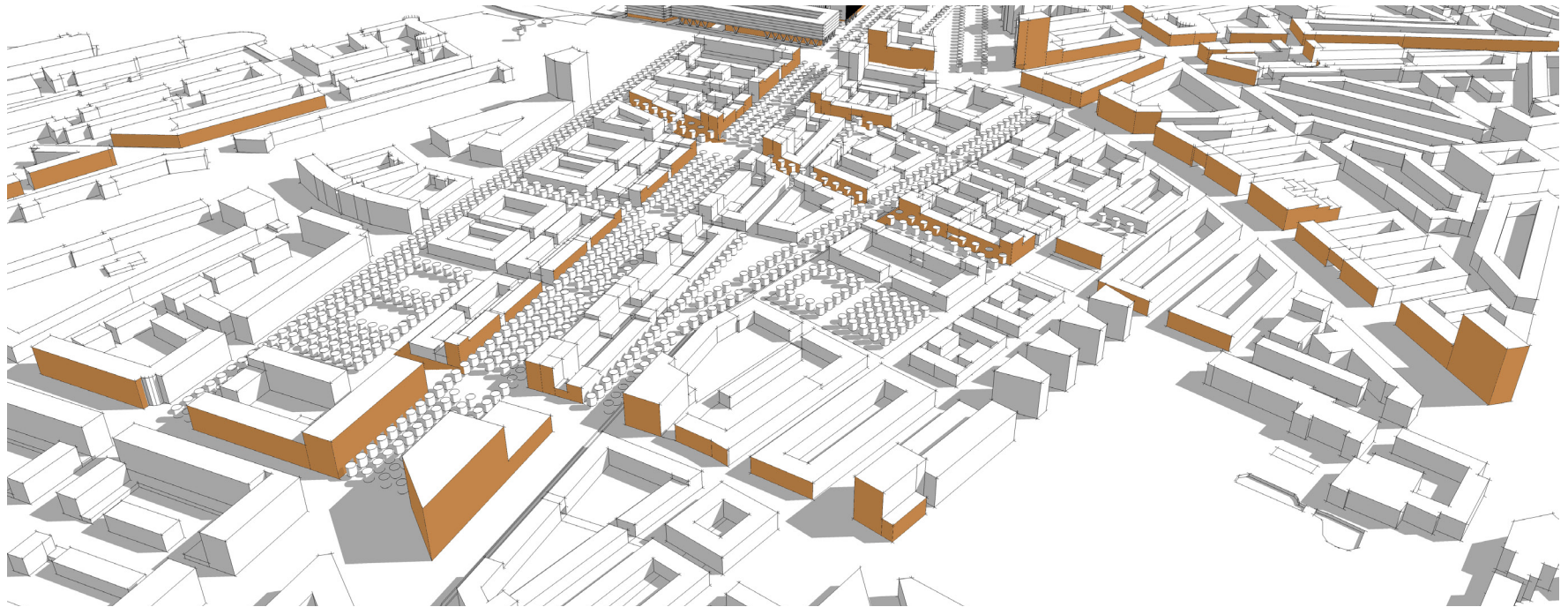
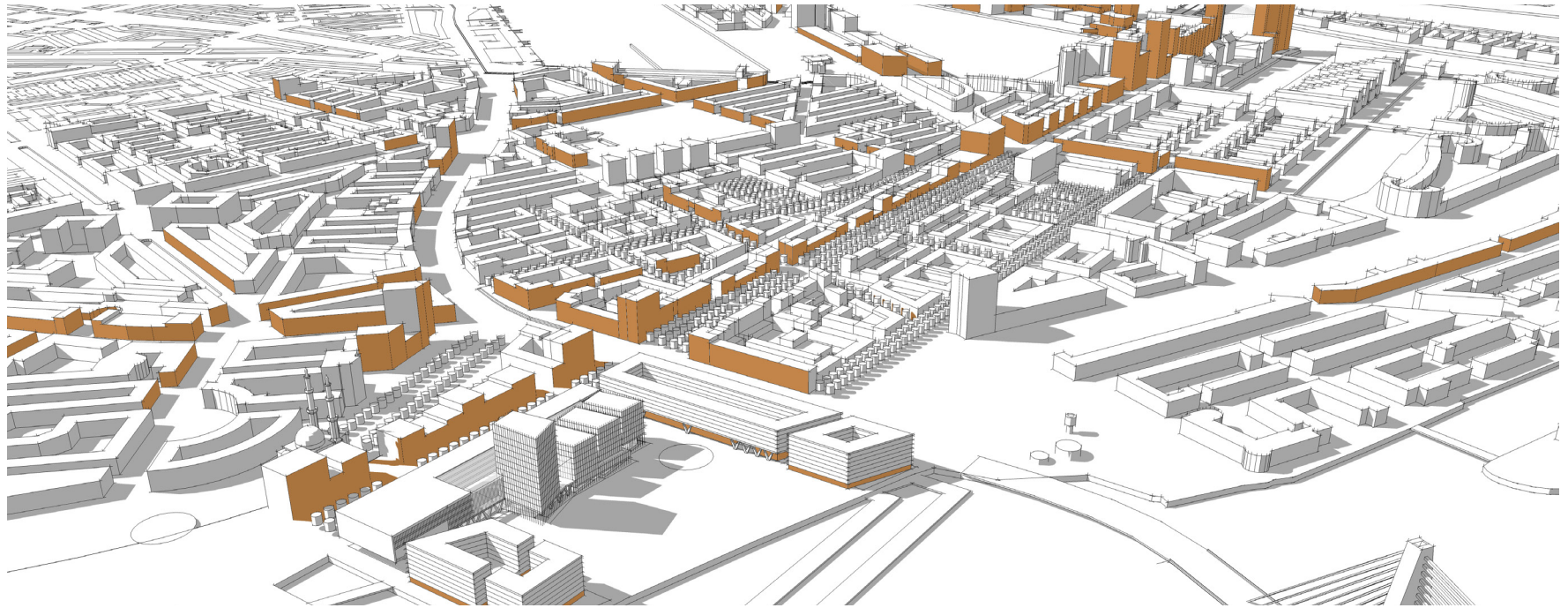
# fase 3: 2020-2040



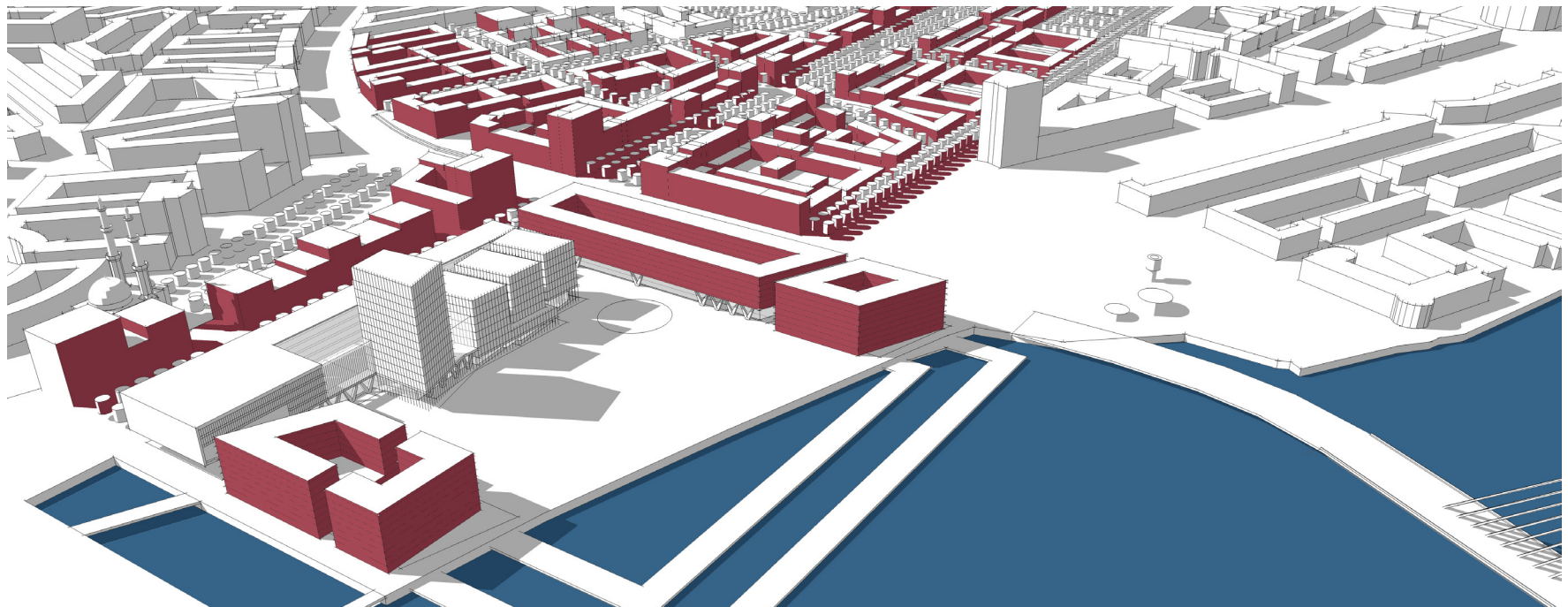
















doorbreken barriere en verbinden met de rivier





**een plek langs belangrijke stedelijke en regionale assen**



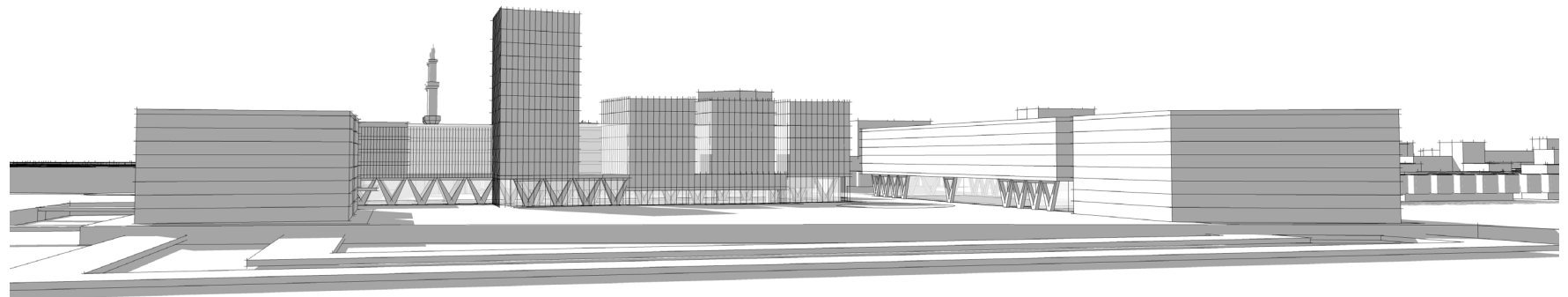
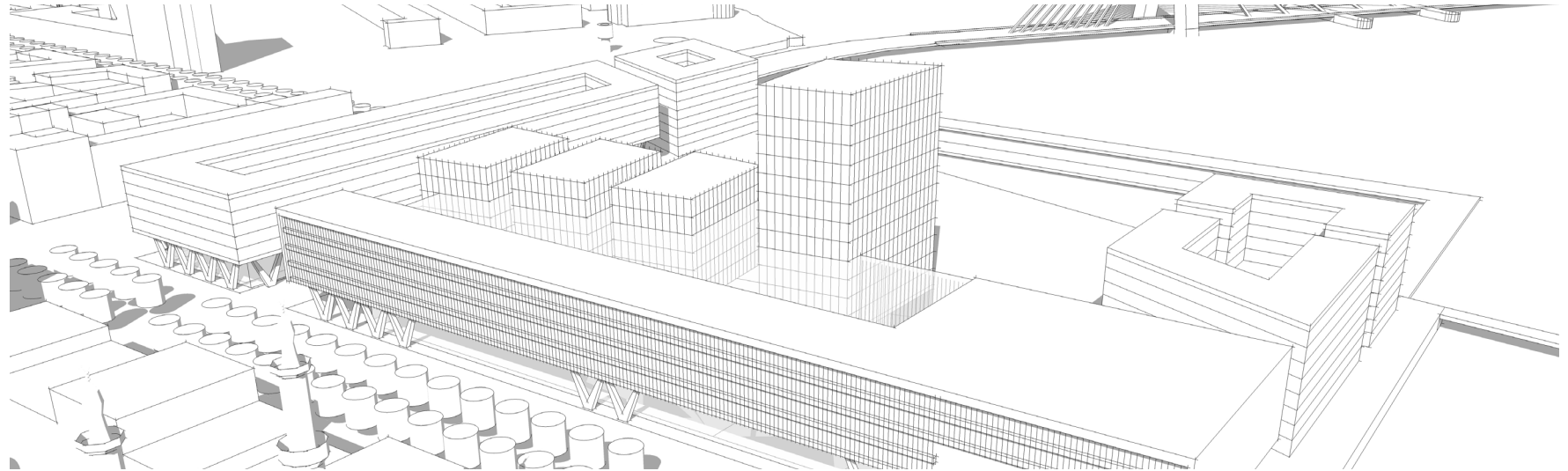
# **ontwikkeling van talent**

**oriënteren**  
**leren**  
**ontwikkelen**  
**ondernemen**  
**ontmoeten**

## programma

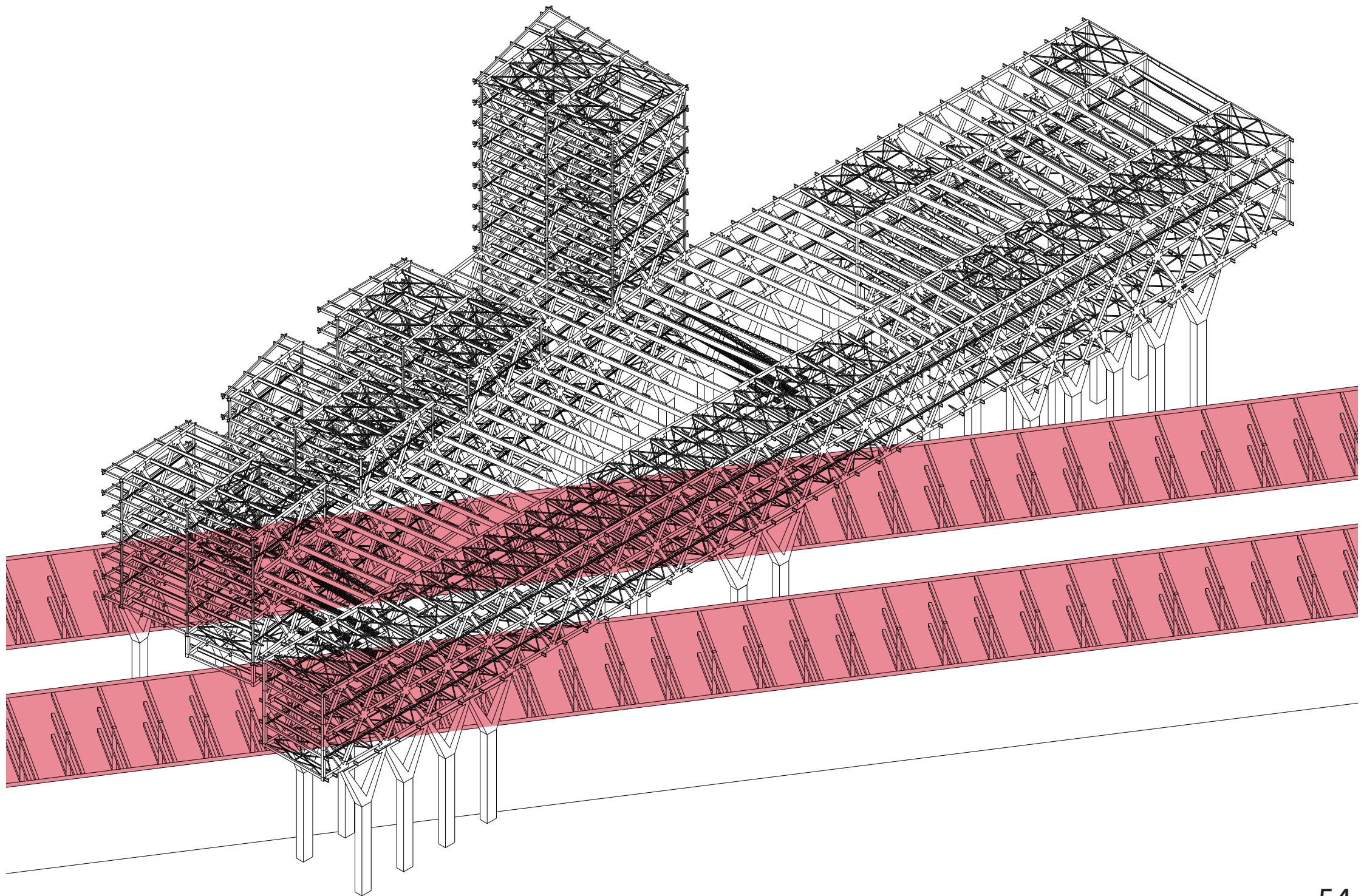
- vakschool VMBO/MBO
- bedrijfsruimtes voor startende en groeiende ondernemers en voor winkeliers
- wijkcentrum met:
  - werkplein
  - bibliotheek
- ondersteunende functies
  - cafe
  - restaurant
  - kinderdagverblijf

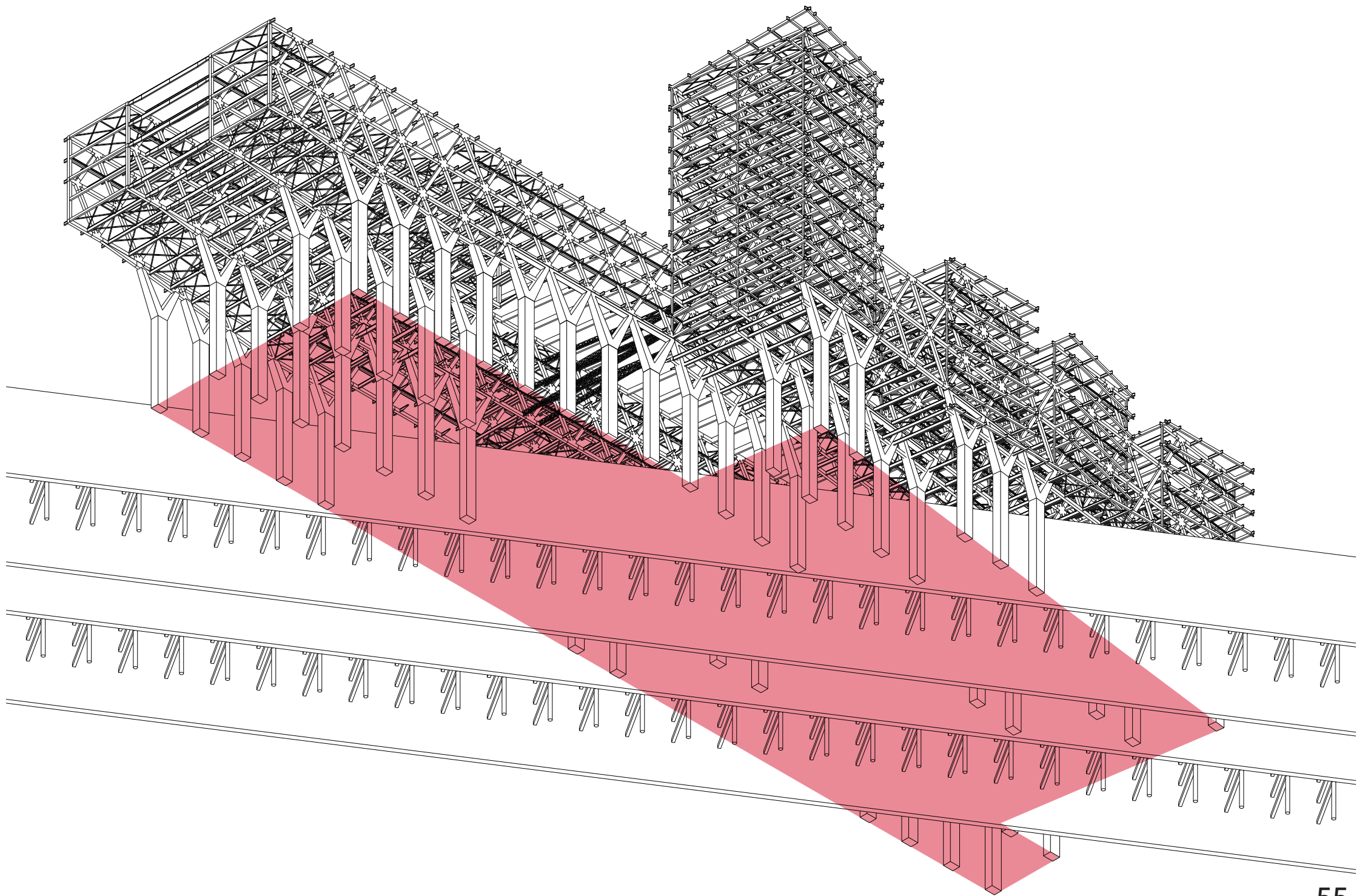
# plek, rivier, spoor



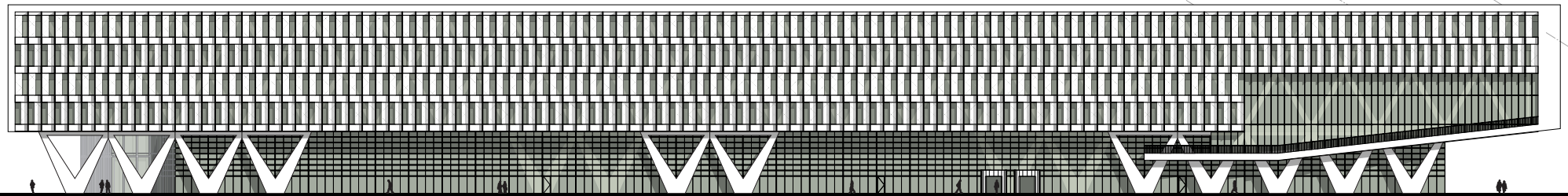
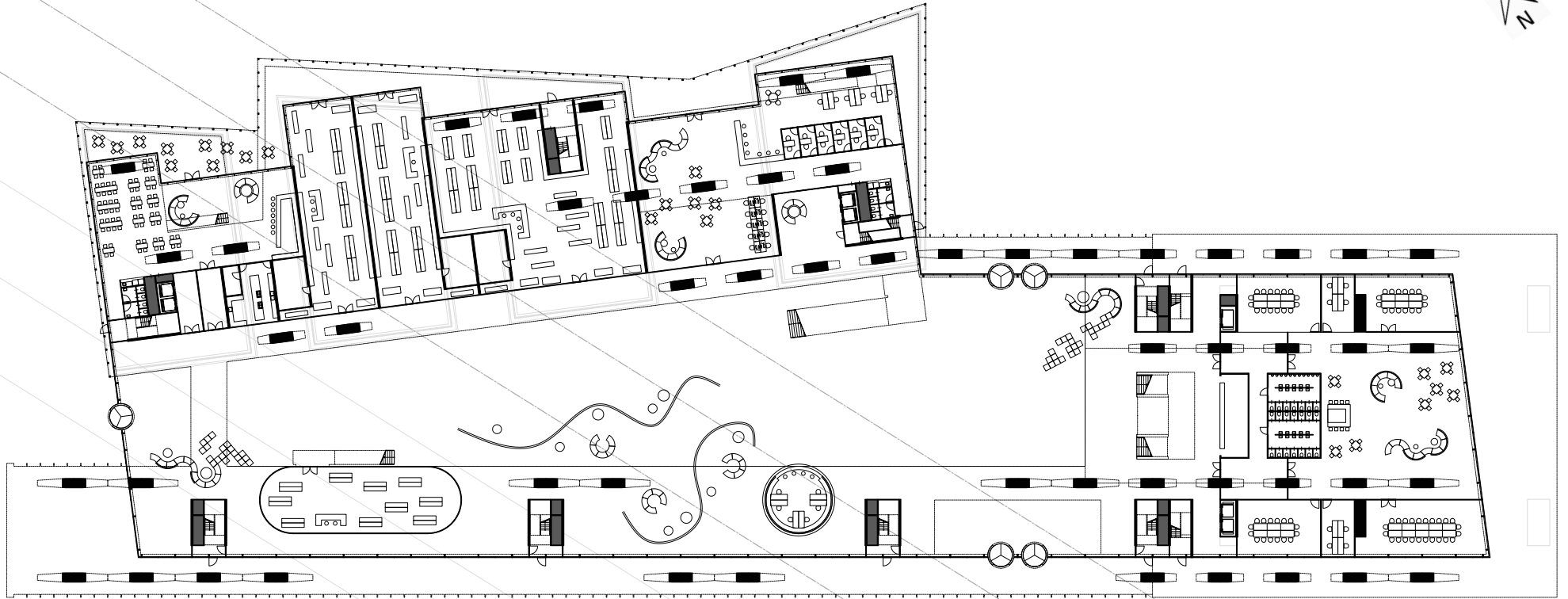
# over het spoor



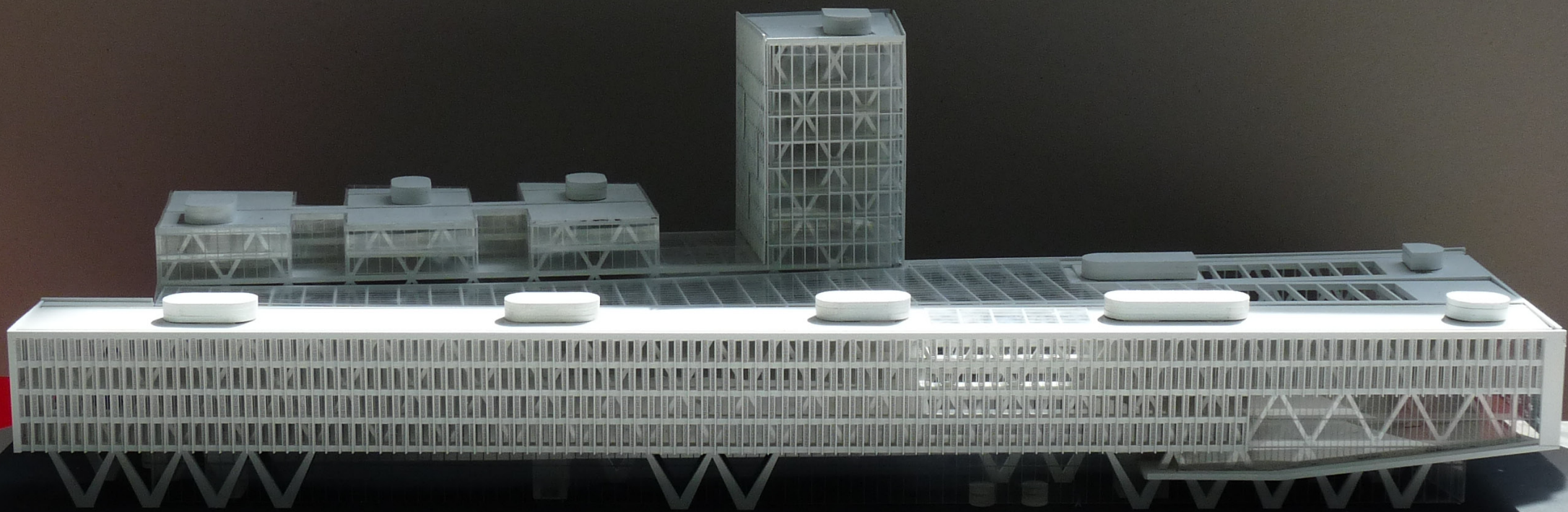


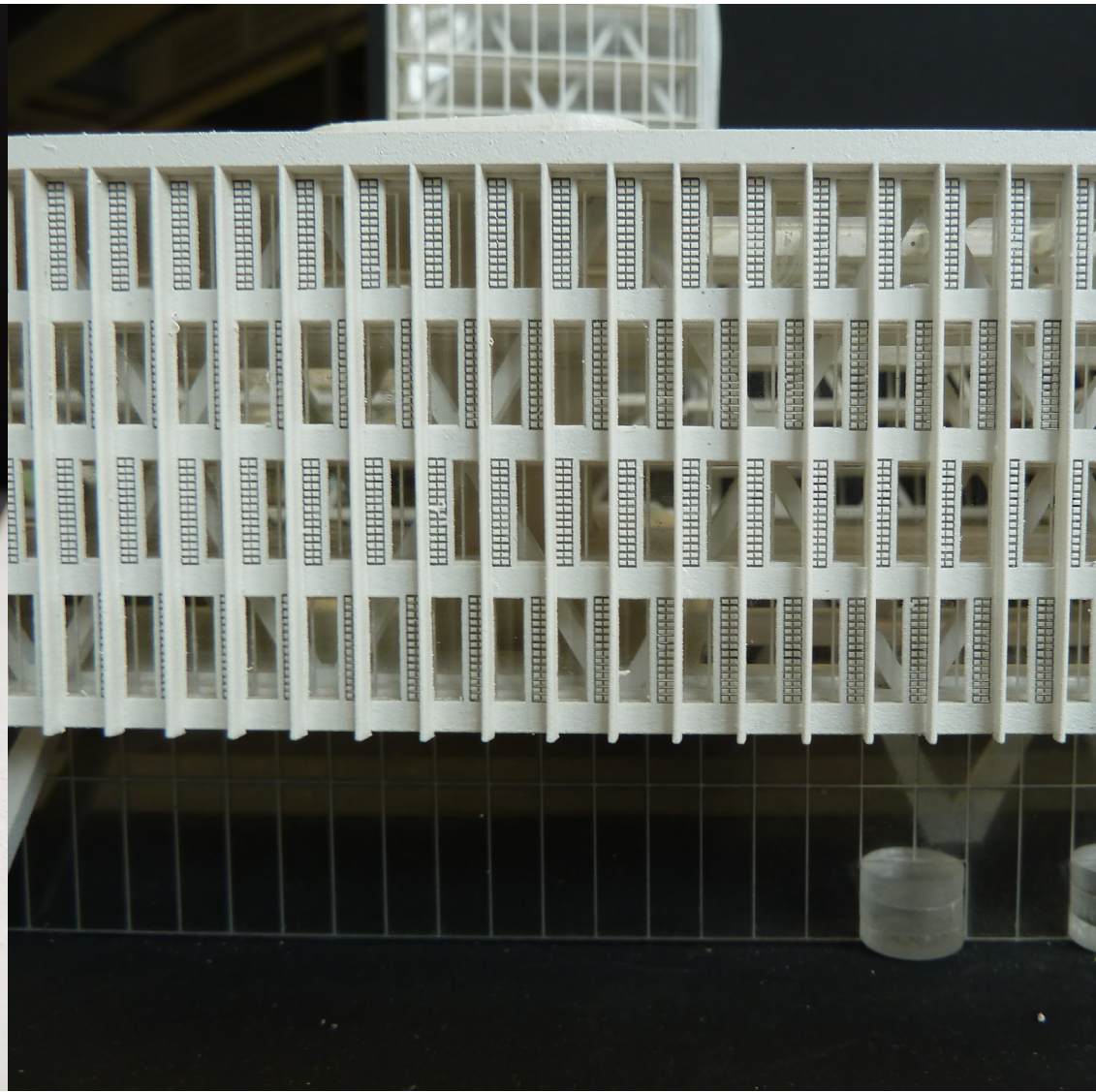


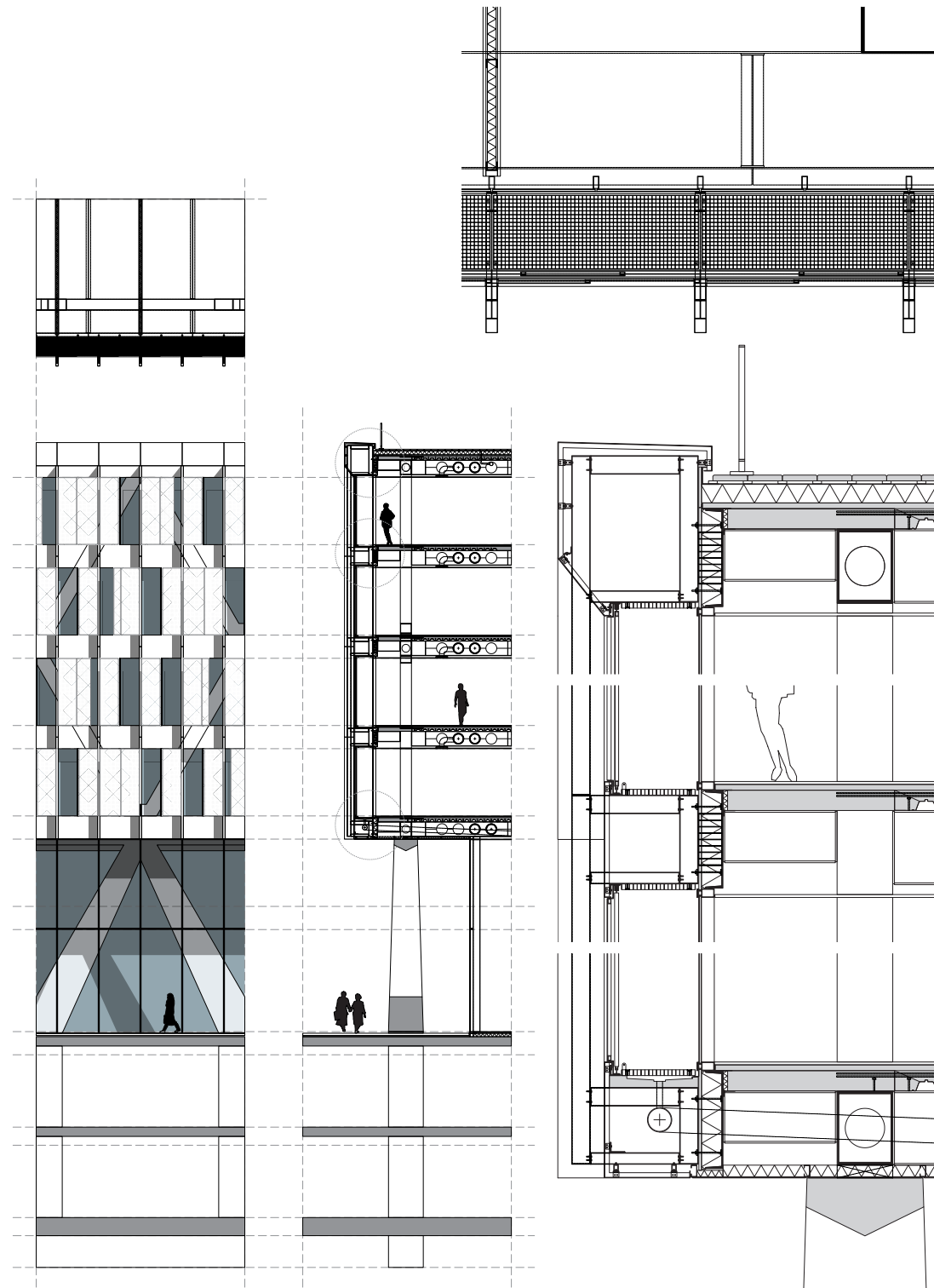
STRUCTUUR 1:200  
begane grond  
zuidgevel



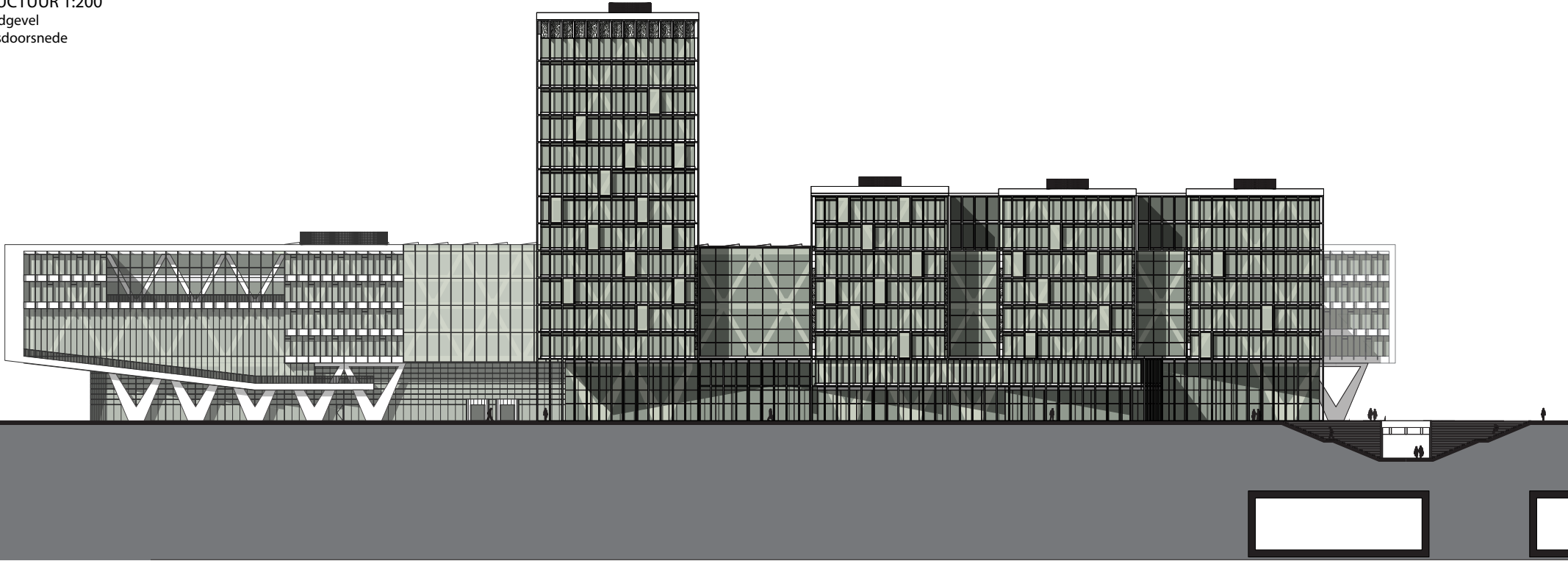


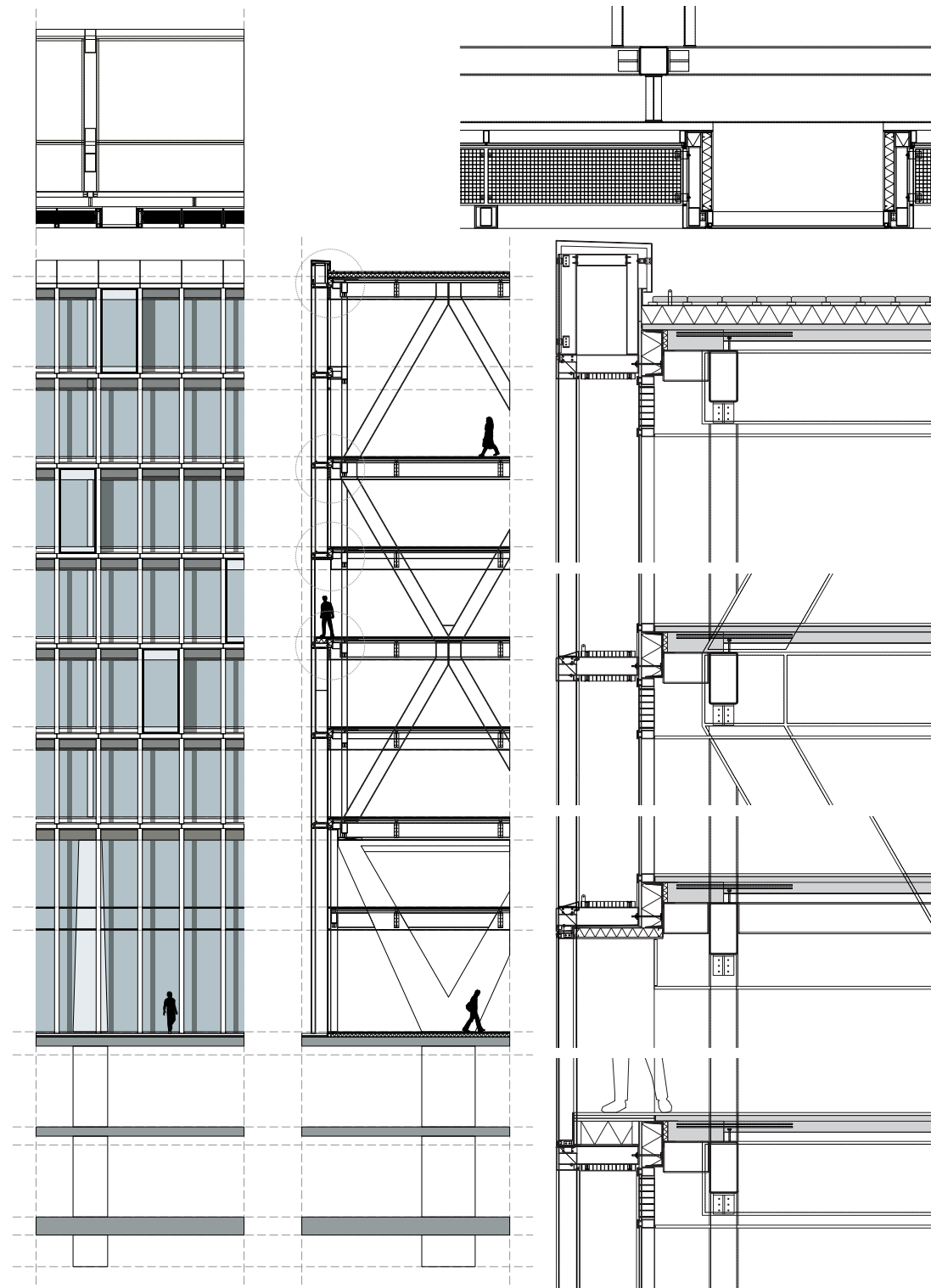


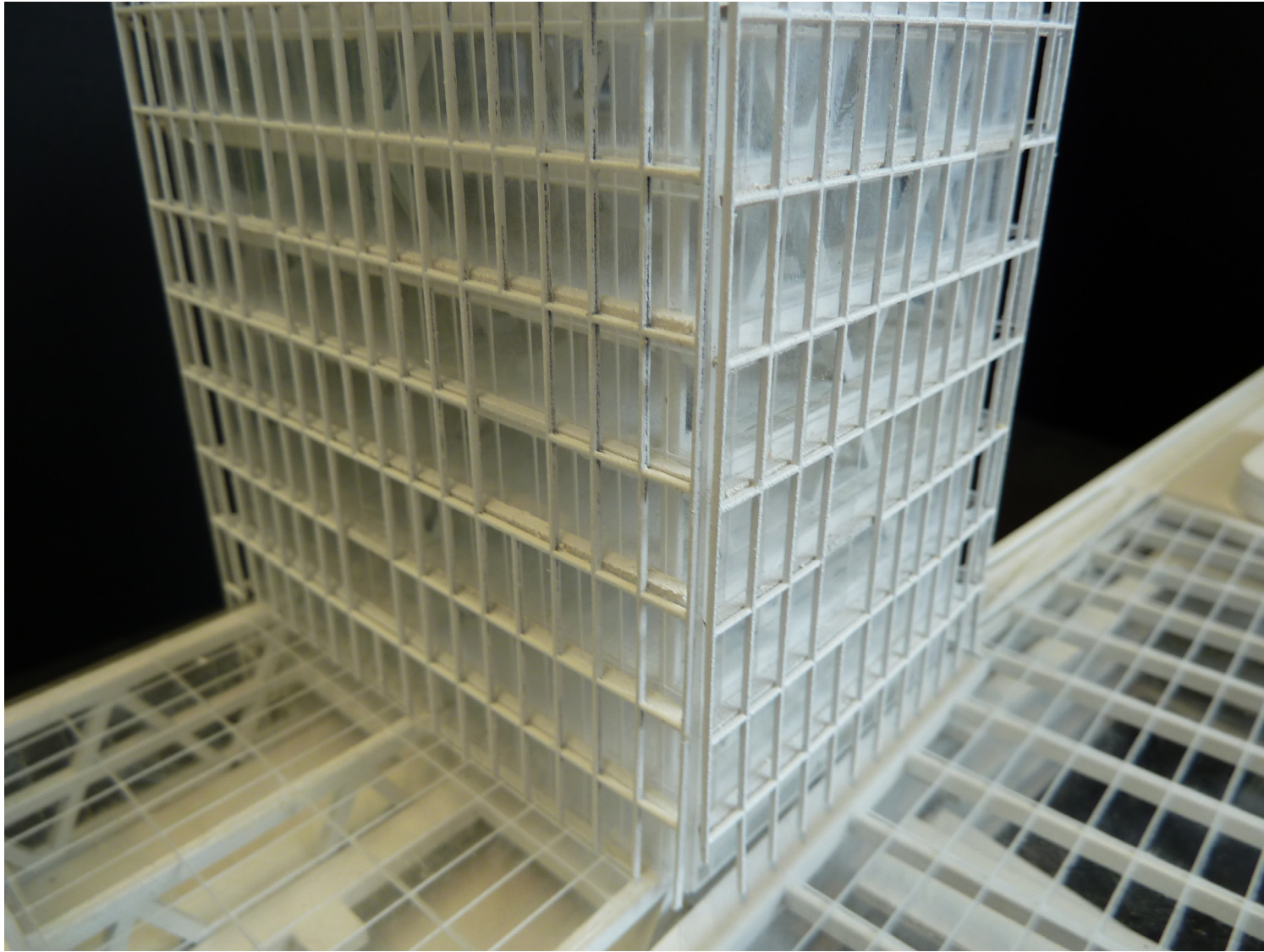


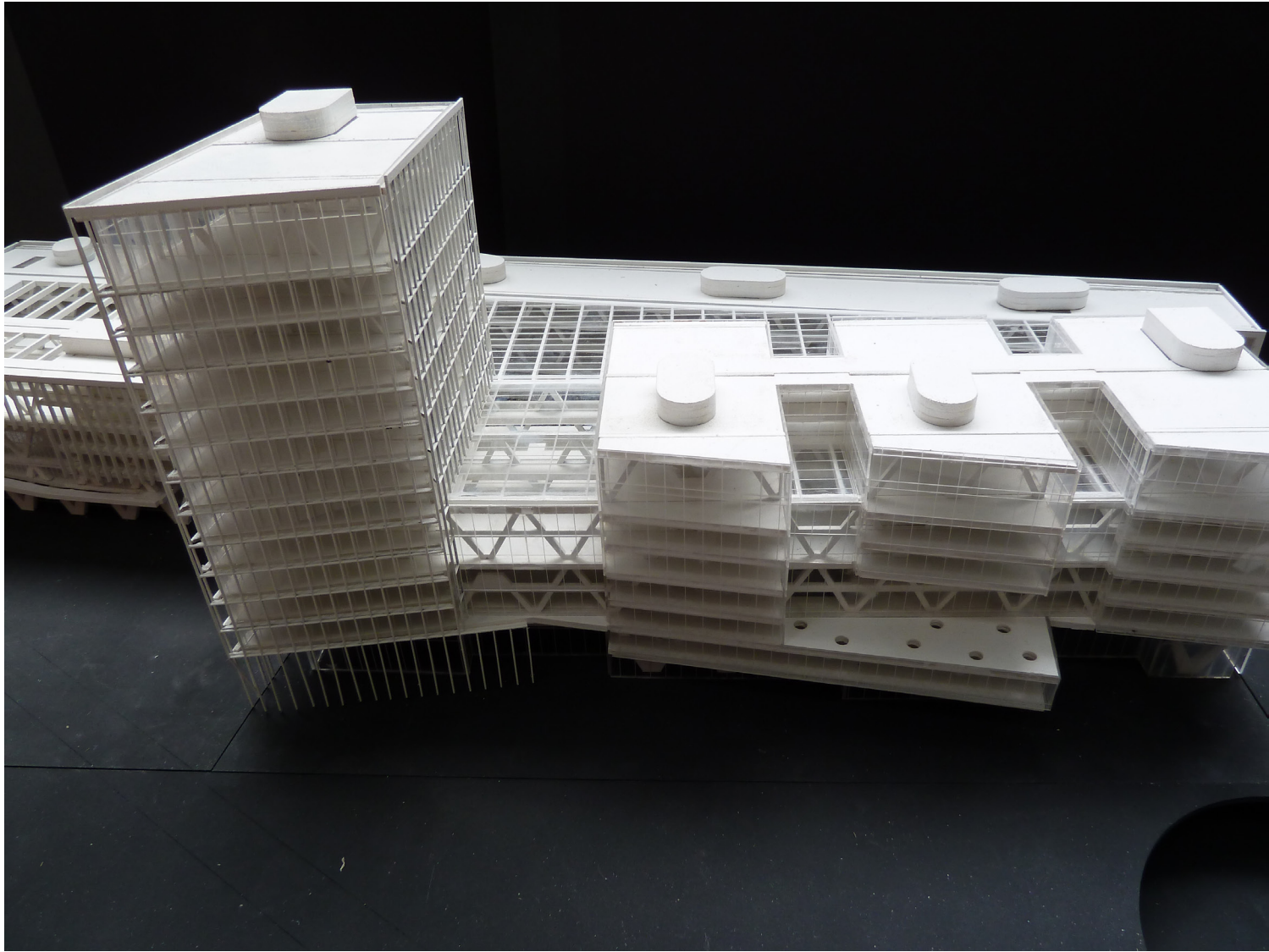


STRUCTUUR 1:200  
noordgevel  
langsdoorsnede









STRUCTUUR 1:200  
dwarsdoorsnede  
eerste verdieping

